

PERIÒDICH SATÍRICH,

UMORÍSTICH, IB-ESTESAT E BIEBIBI!

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

10 CÉNTIMS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

JULIAN GAYARRE.

¡No hay más allá! May la escena
ha vist un artista igual,
ni jamay cap altre artista
ha pujat á un lloch tan alt.
Cent capitals, prodigantli
aplausos atronadors,
li han dit qu' ell es avuy dia
l' únich, lo rey dels tenors.

ÁPATS.

Aquests dias n' hi ha hagut per tots los gustos.
Desde que 'l Sr. Alonso Martínez va inaugurarlos aixís que s' acabava la Quaresma, sembla que 'ls barcelonins y alguns que sense serho 's troban á Barcelona, han volgut demostrar prác-

ticament la potencia y fortaleza de las *barras catalanas*.

¡Gran ditxa per en Justin, en Martin y altres becos de la nova escola, que en plé més de abril fan lo seu agost, cullint los fruits apenas la primavera 's corona de galanas flors!

Ápat á Miramar en honor del *sainetero* castellá Ricardo de la Vega.

Siti bèn escullit per obsequiar á un madrilenyo: en primer lloch la vista del mar qu' es sempre molt agradable; en segon terme la montanya de Monjuich, refugi en altre temps de la *chuleria* catalana...

En l' época clássica de la Satalia, quan allí no 's menjava tant com ara, solia usarse més l' *escura-dents*.

Aquellas bregas á mort, dintre de un safreig vuit d' aygua, han passat á l' historia, ab lo tipo del pinxo que, *mutando, mutandis*, era lo qu' es encara avuy dia 'l *chulo* madrilenyo, un héroe repulsiu y divertit á mitjas.

L' ápat de Miramar realisat per literats y artistes no podia menos de ser expansiu, cordial y agradable, majorment si 's considera que no vá assistirhi 'l benemérit don Francisco de Paula.

Brindis oportuns, versos xispejants, cordials efusions dels catalans als madrilenyos y dels madrilenyos als catalans... y de aquí que 'n vinga un altre, que ja hem convingut en que 'ls de Madrid, ja sigan literats, ja ministres, pogan dir al entornársen:

—Vaja, digan lo que vulgan, á Catalunya s' hi menjan molt bons arrossos.

Dinar de la premsa associada al diputat Sr. Maluquer, per haver conseguit del ministre de Hisenda que 'ls telégramas destinats als periòdichs se computin á la meytat del préu de tarifa.

Es un obsequi merescut

Ara no falta sinó que 'l servey telegràfich dels periòdichs millori, perque no puga dirse que 'ls *estalvis* no serveixen més que per posar la cassola á taula.

Ápat vasco-navarro, ó com si diguessem regionalista.

Per rara coincidència 's trobavan reunits á Barcelona tres homes célebres de aquelles provincies: un gran violinista, un gran tenor y un gran torero: en Sarasate, en Gayarre y en Mazzantini, trinitat perfecta de las modernas grandesas espanyolas.

¿Com contenir l' entusiasme los fills del *Iru-rac-bat*?

La festa vá *consumarse y consumirse* en lo *Teatro de Catalunya*.

Tenia la taula la forma de Y, presidint las duas brancas arribadas al escenari los dos artistes que més conexions tenen ab l' escena, en Gayarre y en Sarasate, y la cama restant, junt á la porta d' entrada, ó com si diguessem á la porta del *chiquero*, en Mazzantini.

Aixís cada hù ocupava 'l seu puesto.

Los comensals ván rivalisar ab las notabilitats obsequiadas, qu' está probat que 'ls vasco-navarros trasplantats á Catalunya, no perden la gana .. y al destaparse 'l *champagne*, al espatech dels suros, van comensar los brindis...

Fins vá havern hi d' *eúskaros* que 'l diable que 'ls entenga; d' *eúskaros* y de toreros.

Naturalment vá brindar en Mazzantini, que per cert no ho fá gens malament, anunciant que 'l viatge á América li ha valgut una afecció á la garganta (¡Ay d' ell si en lloch de ser un Mazzantini fos un Gayarre! ¡Ja estava bèn fresch!) y després de fer notar que acabava de matar un toro, obligá á alternar en la *lidia* als seus amichs Sarasate y Gayarre.

¡Quina llástima que 'l primer no duguès lo violí!... Perque 'l si u brindis ab lo *pernil* hauria sigut sublime.

En Gayarre, que porta sempre l' instrument á sobre, vá entonar lo *sortsico* *L' arbre de Guernica*, y 'ls tantanta *eúskaros* que 's trobavan al local, ván tirárseli á sobre, menjantse 'l á abrasadas. ¡Quin entusiasme més delirant!

Un detall: s' havian repartit tres puros lligats ab una cinta de seda, cada hù ab l' etiqueta respectiva de Sarasate, Gayarre y Mazzantini; donchs bèn, ningú vá fumar-se'ls, ab l' intent de guardarlos com una memoria.

Un altre detall: tothom vá exigir als tres obsequiats la firma ó quan menos una petita dedicatória darrera de la cartolina del *menú*.

Tampoch lo ciutadá benemérit vá assistir al ápat dels vasco-navarros.

En cambi concorregué á dos en un dia.

L' un al dematí, en un manicomi.

L' altre á la tarde, en un altre manicomi... ¡qué dich ara!... en lo Circol de la Unió mercantil.

¡Dos ápats en un dia! L' arcalde de Barcelona mereixeria pertanye á la familia dels rumiants que tenen, segons dihen, quatre estómachs, per més qu' en cert modo, *rumiant* es, perque sempre *rumia* quina 'n farà per que parlin d' ell.

En l' ápat matinal no vá funcionar com á héroe de la festa, sinó com á acólit.

L' héroe era 'l diputat Sr. Ferratjes, obsequiat per la Junta del Hospital, á conseqüència de ha-

ver lograt que l' Estat reconegués certs crèdits á favor de aquell assilo.

La ciutadá Junta acordá obsequiar al Sr. Ferratjes ab un pergami.

No hi ha més: los pergamins s' han fet de moda. De primer cal menjarse 'l bèn; després adobar la pell y ferne un pergami honorífich.

—No n' hi ha prou ab aixó, diu lo ciutadá benemérit. (Ja ha trobat una idea.) Los diners que percibirá l' Hospital dehen invertirse en la construcció de un gran manicomi. (De moment no vá demanar que li deixessen colocar la primera pedra; pero tot anirá venint.) Es necessari que la reyna regent, quan vinga per l' Exposició (*ya pareció aquello*) puga inaugurar solemnement la part d' edifici que quedi construhida en aquella fetxa. Es necessari, per últim, que un dels departaments del nou manicomi, porti 'l nom del senyor Ferratjes. ¡Bombal!

Lo ciutadá benemérit no 's descuida: ell en lo Saló del Consistori; 'l diputat Ferratjes al Manicomi.

Escollin ¿no podrian baratar? ¿No podrian mudar de casa?

Sobre l' ápat de ca 'n March de Reus, podria fàcilment reanudar l' Evangeli, en lo punt mateix en que vaig deixar-lo 'l diumenje de Rams, al descriure la triunfal entrada de don Francisco de Paula.

Aixís per exemple, parodiant á Sant March, capítol XIV, diria:

13.—Y envia á dos de sos regidors y 'ls diu: «Anau á la Rambla de Santa Mónica y trobaréu un home que porta una panera de ampollas de champany, seguiulo.

14.—Y en qualsevol part qu' entria, dihéu al amo de la casa: lo Mestre diu: ¿Ahont es la sala en que he de menjar la Pasqua ab mos deixebles.

15.—Y ell vos ensenyará un menjador gran, amoblat y preparat: aparellau allí la Pasqua pera nosaltres.»

Fàcilment podria seguir punt per punt tot l' Evangeli, pintant l' actitud de Judas, lo deixeble que ha de vendre al seu mestre; las protestas de San Pere Casas quan Ell vá per rentarli 'ls péus y li diu que 'l negará tres vegadas, avants de cantar lo gall; y per últim la repartició del pá y del ví, que 's prometen alcansar, gracias á l' Exposició universal y á la Reforma del casco antich, assumptos que donarán pá y ví per tothom que 'n vulga.

Pero deixemnos d' Evangelis y aném al grá de la cosa

Los comensals estavan animadíssims; don Francisco de Paula, ufanós.

Aixís es que van pronunciarse discursos que enternían.

Principalment lo del Sr. López Fabra, de qui deya un amich mèu que tè duas grans condicions per semblar una persona important: parla sempre castellá y es una mica tartamut.

Lo Sr. López Fabra vá estar amorosíssim. Una proba, las paraulas textuais que cita *El Barcelonés*:

«En el último día de mi vida, y mientras me reste un destello de inteligencia, mi pensamiento estará fijo en Rius y Taulet.»

¡Ay sí, ay sí!...
Moriré pensando en ti.

¿Y 'l Sr. Francisco de Sales Jaumar?

Encara vá anar més enllà que 'l Sr. López Fabra en lo terreno de la estimació.

Lo Sr. Francisco de Sales imagina per un moment que 'l Sr. Francisco de Paula es mort, que se li dedica un monument, al qual ell, ¡oh desgracia! no pot posarhi la primera pedra, y acaba dihent: (Cito paraulas textuais consignadas en *El Barce!onés.*)

«Sobre tu tumba el agradecimiento de todo un pueblo te elevará un recuerdo imperecedero, porque ha sabido amarte, sabiendo conocerte.»

*Desde que te he conocido
no tengo tranquilidad...*

L' ex-botiguer Sr. Pascual (D. Pere) sens dupte en desagravi de la senyora de don Francisco de Paula, l' amor del qual li disputan los Srs. Jau-mar y López Fabra, proposá enviarli 'ls rams de la taula. ¡Molt ben pensat!

Proposé, ademès, acompanyarlo tots plegats fins á casa seva.

Pero niugu 's vá moure.

Per alló de *Entre mi mujer y el negro:*

*«Cuando acabo de comer
y me siento remolón ..»*

Proposá, finalment, per quan se fassa la reforma, aixecar una casa monumental y regalarla á don Francisco.

Tots los comensals ván cordarse la levita.

¡Una casa monumental! Ja 's contentará ab l' amistat de 'n Pere Casas.

Ja veuhen donchs que la *Cena* vá ser digne de l' *Entrada á Jerusalem.*

Ara no falta sinó l' oració del Hort, que se celebrará al Parque; l' assotament, la coronació d' espinas, la sortida al balcó, y tot lo demés que anirá venint de mica en mica.

P. DEL O.

¡AL VAPOR!

Tragedia-festiva en quatre actes.

Personatjes: ELL y ELLA.

ACTE PRIMER.

La escena en qualsevol carrer; comensa á enfosquir.

ELL.—¡Quina noya més bufona! Veyám si la faig girar... ¡Pst!... ¡Eta! ¡Eta! Totas las donas tenen lo nom acaba en *eta*...

ELLA (*apretant lo pas, sense girarse.*)—Sembla que algú 'm crida ¿Quí deu ser?

ELL.—¡Eta!... ¡Eta! ¿Hont dimontri va tan depressa? ¿Que t'è por que 'l xicot se li escapi?

ELLA (*Sempre caminant.*)—¡Parla del xicot! La introducció de costum... ¡Veyám qué voldrá aquest ximple!

ELL.—¡Eta!... ¡Eta! (*Posantseli al costat.*) ¡Carambas! ¿Sab que t'è unas camas envejables?

ELLA (*Quadrantse.*)—¿Qué n' ha de fer vosté de las mèvas camas? (*Torna á caminar.*) Fassi 'l favor de apartarse: jo no soch lo que vosté 's pensa.

ELL. (*Seguintla*)—¡Prou que ho es! Jo 'm penso que vosté es un ángel, que... que ha baixat del cel... per...

ELLA. (*En veu baixa.*)—*Para aliviar mi triste corazón.*

ELL. (*Rihent.*)—¡Hola! ¿Tambè la sab aquesta cansoneta?

ELLA.—Jo sè totas las cansonetas que 'ls homes acostuman á cantar: pero li adverteixo que jo no estich per cansons, perque á vostés ja 'ls conech massa...

ELL. (*Una mica encalabrinat.*)—¡Ay, nena! ¿Sab qu' es molt simpática y molt mona y molt retretxera? ¿Sab que jo?...

ELLA. (*A turantse.*)—Bè; ¿que t'è ganas de amohinarme ó vol divertirte ab mí?

ELL. (*Entre sí.*)—¡Tan de bo! (*En veu alta.*) ¿Amohinarla? Lo que voldria es tirarme als seus peus perque 's convencés de que la estimo.

ELLA.—No ho fassi, observi que 'l carrer está ple de fanch.

ELL. (*Encalabrinantse més y més.*)—¿Vol fè 'l favor d' escoltarme seriament?

ELLA. (*Mirantsel fit á fit.*)—Digui.

ELL.—Jo la necessito.

ELLA.—Jo no 'l necessito á vosté.

ELL.—¡Miri que la puch fer ditxosa!

ELLA.—¿Cóm?

ELL.—Casantme ab vosté.

ELLA. (*Després d' una pausa.*)—¿Que ho diu de veras?

ELL. (*Encalabrinantse completament.*)—Tan de veras, que si vol ara mateix... ara mateix, soch capás de...

ELLA.—¿Es á dir que porta bon fi?

ELL.—¡Finíssim! (*Teló.*)

ACTE SEGON.

Saleta d' una casa pobra .. pero honrada.

ELLA.—Ja ho sabs, Alfredo: per la nostra part tot está á punt. Quan vulguis buscas pis, despatxas 'ls documents y desseguida la benedicció. Lo pare y la mare están conformes.

ELL.—¡Ay, Matilde mèva, que t' estimo!

ELLA. (*Sense fer cas de lo qu' ell diu.*)—Ves quín día 't vindrá bè per anar á comprar las joyas y sortirém tots dos.

ELL.—¡Quina boca tens més bonica!

ELLA.—Per poch que puga ser, m' agradaria que fossin de brillants.

ELL.—¡Quina barba més rodoneta!

ELLA.—T' adverteixo que 'l vestit lo vull de panyo de Lyon: no 'm vinguis ab failll ni miserias d' aquestas.

ELL.—¡Quín coll més ben format!

ELLA.—Lo que has de procurar es ferte donar aviat los diners que dius que 't pertocan y...

ELL.—¡Quín cos més...!

ELLA. (*Donantli una trompada.*)—¡Estígas quiet, enfadòs!

ELL.—¡Matilde, Matilde! ¡mira que jo t' estimo com un boig!

ELLA. (*A part.*)—Prou que ho veig. (*Teló.*)

ACTE TERCER.

Saleta de una casa rica... pero...

ELL. (*En tò suplicant.*)—¡Per Dèu, Matildeta! Calcula que aquest any ja t' has fet quatre vestits. Tens lo de boda encara nou; tens...

ELLA.—¡Lo vestit de boda! ¡Una antigualla que ja t'è prop d' un any y mitj! ¿Creus que jo soch capás de clavarme aquells pellingos?

ELL.—Matildeta...

ELLA.—¡Matildeta! ¡Matildeta! Dihent aixó ja 't pensas que ho has dit tot... ¿Sabs que t' has tornat molt tacanyo?

ELL.—¿Jo?

ELLA.—¿Y molt poch atent?

ELL.—¿Jo?

ELLA.—¿Y molt desconsiderat?

ELL.—¿Jo?

ELLA.—¡Nò! ¡'Ls vehins!

ELL. (*Revestintse de valor.*)—Ja veurás, Matilde; ja que 'm buscas la llengua, crech que ha arribat l'ocasió de dirte lo que 'm sembla.

ELLA. (*Ab molt descaro.*)—¿Y qué 't sembla? Veyám.

ELL.—En primer lloch me sembla que tú no ets la mateixa; 'm sembla que las tévas pretensions son...

ELLA. (*Interrompentlo.*)—Y á mi 'm sembla que no sabs lo que 't pescas. ¿Per ventura avants de casarnos no tenia 'l mateix modo de pensar que ara?

ELL. (*Apart.*)—¡M' ha trompat!

ELLA.—¿No vaig dirte ab quinas condicions t'estimaria?

ELL. (*Apart.*)—¡M' ha clavat!

ELLA.—¿No vaig advertirte que á la primera negativa que 'm donguessis...?

ELL. (*Tapantli la boca.*)—¡Calla, calla! (*Apart.*) ¡M' ha aplastat!

ELLA.—Donchs ja ho sabs: fès lo que 't sembli més convenient. (*Teló.*)

ACTE DERRER.

La mateixa decoració del anterior.

ELL sol.—¡Bè, bè, bè! M' agrada per la frescura ab que m' ho diu. (*Llegint.*) «No tens cap dret de »queixarte: als homes que 's casan com tú vas »ferho, sense reflexionarho y pensar lo compro- »mís que 's posan á sobre, está bè que 'ls passi lo »que 't passa á tú. Jo, gracias á Dèu, soch jove y »no lletja, y sempre trobarè, com ara hi trobat, »qui sábiga fer justicia al mèu mèrit. Abur, pues, »y fastidiarse.» (*Desantse la carta al infern de l' americana.*) ¡Bon vent! No 'm sab greu per ella, sino pèls coberts y 'l rellotje que se 'm ha endut per recort... Tan mateix, si ella no m' haguès plantat avuy, jo l' hauria plantada un día de aquestos. (*Rihent.*) ¡Bah! Me 'n vaig: la pobra Enriqueta ja deu estar impaciente. (*Teló.*)

A. MARCH.

LO HIPNOTISME.

La funció tè lloch en lo Ateneo Barcelonés.

Margarida y Rosalía son las protagonistas; héroe lo doctor Daas (italiá) y personatjes importants lo doctor Giné y Partagás, que ajuda ab entussiasme á lo metje extranger, y lo doctor Robert que observa y calla.

Lo Sr. Daas agafa per las mans y mira fixament á Margarida, que als pochs moments queda aletargada, y lo mateix li passa á Rosalía després de mirar durant un ó dos minuts un cap d' agulla de monyo que 'l doctor li presenta entre los dos ulls.

Y ara venen los miracles, ó las endemoniaduras, com diria lo *Correo Catalán*.

Preguntadas pèl compatrici de Garibaldi, y servint d' *intrépit* lo doctor Giné, las subjectas dihen que 's troban molt bè, lo qual serveix de satisfacció á las 600 personas que estavan embarriladas en lo saló de cátedras de l' Ateneo.

Ellas contestavan en veu molt baixa, y 'ls dos doctors se veyan obligats á cada rato á dir com

cert personatge d' una molt riguda y aplaudida pessa d' en Gumá:

«Mès fort, mès fort.»

Pero ¡quinas cosas tenen los italians! ¿No li vá ocrorrer á n' en Daas dir á las subjectas que sense despertarse 's traguessen lo cos del vestit? Y ellas obedients y deixantse ajudar per en Giné y en Daas, se quedaren en mànigas de camisa.

Afortunadament anavan netetas y molt tapadetas, y los aficionats á la naturalesa se quedaren sense naturalesa.

Fet aixó, lo Sr. Daas vá manar á la Rosalía que fòs insensible del brás esquer. Y agafantli un munyoch de carn del mateix brás, me li traspasá ab una agulla foradada y feu sortir per lo forat una corda de seda.

Rés, ni una gota de sanch, y la Rosalía tan tranquila com si ho fèssen á un altre.

Lo mateix experiment sufri la Margarida y ¡tan campanta!

A mí la carn se 'm tornava de gallina y pensava en lo *Correo Catalán* y en la utilitat de treurens de sobre lo metje italiá, acudint al capellá de l' iglesia del carrer nou de Sant Francesch.

Pero ¡alló ray!

De prompte, lo Sr. Clausolles dispara un tiro, y la Rosalía y la Margarida quedan mès tiessas que la estátua del Comendador.

La una tenia lo brás alt, y no hi havia camálich que li fès baixar. L' altra semblava que li havian encolat la má á la cintura ab cola superior; tots los esforços de varios concurrents foren insuficients per ferli mourer.

—¡Vet aquí un bon sistema per improvisar estátuas! exclamá un artista.

En Daas maná que cessés la rigidés, y aquell mármol torná á ser carn.

«A *dessi* vedrete gli efectos de la musique», digué 'n Daas.

Y dit y fet.

Tocan en lo piano una cosa trista, y las minyonas plora que plora.

Se deixa sentir un aire de ball, y las minyonas balla que ballarás.

Murmura lo piano una plegaria, y ellas ab las mans juntas, y mirant al cel, semblavan tretas d' una d' aquestas estampas que 'ls capellans (devegadas) regalan als xicots que 'ls besan la má.

Aixó 'm vá escamar una mica, y si no haguès sigut per la presencia d' en Robert y en Giné...! Perque, vamos, la gent no acostuma á resar ab las dos mans juntas sobre la barba, com se véu en alguns quadros del carrer de 'n Petritxol.

D' altra part, me vaig tranquilisar, y crech que lo *Correo catalán* no tenia rahò quan renyava á ne 'n *Brusi* perque parlava d' Hipnotisme.

Si hi haguès dimonis, no pregarían, vaig dir per la mèva americana.

Y no obstant, lo cop fatal fou tremendo.

—Miri Rosalía—digueren entre Daas y en Giné—ara 's despertarà y desperta anirá á n' aquell senyor d' allí (el Dr. Comet) y li treurá 'ls lentes; aquell altre senyor de barba negre y corbata blanca (lo company Gallart) li darà aquestos tros de guix; y á lo seu marit l' abressará, li pendrá la corbata y me la darà á mí (lo Dr. Daas.)

Y 's va despertar y cumplir las ordres ab més exactitut que un quinto. En Daas se amagá y jugaren á fet un rato; pero ella no cessava y no pará hasta que li hagué ficat la corbata á la butxaca.

Si volen que diga la veritat aixó últim, encàre que se va veurer, no ho vaig acabar de creure.

Perque si aquesta influencia de hipnotisador fos certa, aquella bona Rosalia, del mateix modo que tragué la corbata al seu marit, li hauria dat una punyalada, si tal hagués sigut la voluntat d'en Daas.

¿Crehuen possible que si demà hipnotisessin al Sr. Fontrodona—posem per cas—y li manessin que may més menjés arrós, crehuen possible, repeteixo, que 'n Fontrodona obehís?

¿Hi ha en tot lo món prou hipnotisme per obligar al Sr. Rius y Taulet a deixar de ser solemne?

¿Fora possible lograr que l'Apeles Mestres dibuxés ninots mal fets?

Per ma part, me quedo en prudent expectativa. Tú, lector, fés lo que vulguis.

AGNUS.

INCENS.

Aquí 'l teniu trempadet com un ginjol; fent tabola passa 'l temps d'alló millor y se la xupa molt dolça.

Avants era sagristà, ara ja es tot un paborde; ahi anava nú' de peus, avuy porta lluhentas botas, leviton de panyo fi y xistera d'alta copa.

En sa vida ha treballat, com no sigui ab majordonas, ni ha tocat altres diners que 'ls diners de las limosnas.

Ab aquets antecedents ben clà 's veu qu' aquest tanoca, á mes d'esser un gandul tira l'honradés á l'olla.

J. BAUCELLS PRAT.

ART DE FUMAR.

Per més que sembli mentida, la operació de fumar, com totas las cosas del món, pot ferse de dugas maneres: bè y malament.

La mateixa gradació que hi ha en las materias fumables, desde l'aromàtic *imperial* de las vegas del Yumuri hasta las fullas de patatera, existeix també en lo modo de fumar, desde aquell dols y acompassat xuclet que apura 'l tabaco de mica en mica en proporcions matemáticas, hasta 'l desigual rosech que trinxa 'l puro y alfombra l'habitació ó l'empedrat de saliva.

¿Per qué fuman los homes?

¡Horrorísense! Fuman per xó:

Los uns per no estar tan grassos.

Los altres per pahir bè.

Los altres perque fa home serio.

Aquestos perque veuen fumar als demès.

Aquells perque no saben qué ferse de la boca.

Y la majoria, la inmensa majoria, fuman perque sí.

¡Ex!...

Jo no escrich per aquestos, nò. Lo mèu treball está dedicat als iniciats, als que saben la inmensitat de plahers que entranya una pipada primorosa, als que creman lo tabaco ab l'extàtic arro-

bament del negre que rosega *andullo*, del xino que fuma opi, del árabe que aspira 'ls perfums del *hatchis*.

Es precis comensar per sapiguer que l'acte de fumar requereix una gran atenció: per lo tant mentres se fuma no 's pot fer res més; ni llegir, ni enrahonar, ni passejar, ni dormir.

Quan fumin no 's distreguin ni interrompin la operació per res. Si sentan trucar á la porta, fassin lo sort, perque podria ser algú que 'ls vingues á portar un compte y ¡Dèu nos quart d'una sacudida d'aquest género!

La primera precaució es encendre 'l cigarro, cigarrillo ó pipa ben bè: comensant malament una cosa ja 's tè casi la absoluta seguretat de que malament ha d'acabar.

Lo tabaco no ha de ser massa séch ni massa humit. Si es excessivament séch, crema com si fos esca y si es molt moll, no crema de cap modo; un terme mitj es lo millor.

A mida que van fumant, vajin fen caure la cendra, perque d'altre modo, á més de la molestia que ocasiona la mania de volguer conservar sencer tot lo tros cremat, succeheix regularment que quan més embabiecats hi están, cataplám, cau la cendra y 'ls empastifa la roba de mala manera, convertintlos en un pebrot escalibat.

Per fumar bè, asséntinse. ¿Tenen balanci? Perfectament: es lo més propi perque la operació marxi bè. ¿No 'n tenen? Pues llavors arrambin una cadira á la paret, una mica inclinada, y l'efecte es parescut.

Procurin que no 'ls caygui á sobre cap espurna de foch. Podria encéndressels la roba y després cremarse tots vostés, y aixó de morir rostit deu ser una de las morts més horrorosas. Al escriure 'l seu famós drama *La muerte en los labios*, de fixó que l'Echegaray estava pensant ab aquesta espantosa eventualitat.

No fassin sortir lo fum pèl nas, perque 'l nas ha sigut criat per ensumar aromas y nó per convertirse en xameneya.

Peguin las pipadas ab lo mateix temps de l'una á l'altre, sense precipitarse ni adormirse, perque si van massa depressa, lo cigarro está aviat apurat, y si s'ho prenen ab excessiva calma, se 'ls apagará molt sovint y á més del mal gust que 'ls pendrá 'l tabaco, gastarán un dineral en mistos.

Per fumar, estirin bè las camas y aixequin lleugerament lo cap: ab ulls mirant al cel. Si no ho fan aixís, se exposan á quilotarse la fisonomia y á embrutarse las ninas dels ulls y las alas del sombrero.

Encara que 'l fumar de gorras es molt agradable, segons com se mira, no acceptin may tabaco de ningú, á no ser que sigui algun caixonet vingut directament de l'Habana. Ab aixó dels puros s'hi poden fer molts picardias y no falta gent que ab la capa de la amistat posa petardos dintre dels cigarros.

Procurin no estar massa tips ni massa débils. Un estómach exageradament replé pot desguitarre ab una pipada inoportuna, y un ventrell vuyt no pot resistir lo perfum del tabaco.

No 'l gastin de Filipinas perque pica al paladar.

Ni de Virginia perque es desigual.

Ni de Canarias perque es fort.

Ni de la isla de Cuba perque es car.

Ni d'estanch perque es venenós.

—¿Pues sent aixís digui que no 's pot fumar?

—Exactament: aixó es lo millor.

MATÍAS BONAFÉ.

PRINCIPAL.

Acompañó a Vd. en el sentimiento.—A dreta lley la funció del dilluns hauria hagut de titularse: *Ricardo de la Vega*.

Arribat de Madrid expressament per assistir á la representació de algunas de las sèvas obras més aplaudidas, fou obsequiat al mitj dia ab un modest dinar per literats y artistas y al vespre ab una corinyosa ovació pèl públich que casi omplia 'l *Teatro Principal*.

Ricardo de la Vega es simpátich y ha de serho molt més aquí á Catalunya, pèl sèu caràcter serio, cortés y comedit.

Lo sainete *Acompañó a Vd. en el sentimiento* es una crítica de las visitas de pésam. Lo difunt, al qual creuhen tal, per una falsa noticia de la *Correspondencia d' Espanya*, presència las escenas á que donan lloch las tals visitas, lo dolor fingit de una cunyada, 'l cinisme colossal de la sogra, la frivolitat de amichs y amigas qu' en aquells solemnes moments parlan de 'n Gayarre, de modas, de tot casi menos del difunt.. y al últim pren la resolució de anarse'n realment al *altre món*, es á dir á l' Habana.

L' autor tréu un gran partit de la costum de deixar casi á las foscas l' habitació en que 's reben las visitas. Un senyor curt de vista que no dona un pas sense entrebancarse, per poch s' assèu sobre una senyora, y més tart sostè una conversa ab la sèva propia imatge reflexada en lo mirall de un armari. Una senyora que 's despedeix, ab una mica més fa un petó á un jove, creyentlo fer á una amiga. Y d' incidents per l' is'il n' está carregat lo sainete.

Lo públich va rébre'l ab aplauso.

A continuació l' autor llegí ab maestria tres composicions festivas: una *Epistola en defensa del sainete y El doctor Garrido*, precedidas de un *Saludo á Barcelona*, que publiquem á continuació, y que, com veurá 'l lector es molt discreta y está exenta de aquellas hipérboles, que més que un elogi sincer representan las més de las vegadas una broma pesada:

SALUDO Á BARCELONA.

¡Quién me hubiera dicho á mí que había de verme aquí, exhibiendo mi persona para que el mundo lo sepa, traído por una *Pepa frescachona!*

Después de vanos empeños se realizaron mis sueños; cuando era niño, soñaba con ver esta tierra un día; es decir, cuando estudiaba *geografía*.

¡Soberbia ciudad Condal! Es para mí poca cosa que la envidia ladre ó gruñe. Ya estoy en la capital de la noble y afanosa *Cataluña*.

Mi querido Ceferino me ha hecho ponerme en camino.

Somos amigos los dos, y es natural que me halague. Ya que yo no pago, Dios se lo pague.

¡Pero cómo está el teatro! Yo, que á Talla idolatro porque me brinda placeres, la dejo con sus hermanas, y me rindo á las mujeres catalanas.

¡Qué hermosas sois! ¡No os adulo! para sentir y expresar no cabe en mí el disimulo; os lo puedo asegurar. ¡Pero si yo no sé hablar más que en chulo!

Jamás á mi labio asoma flor de delicado aroma, porque eso no me compete. No, no lo tomeis á broma: yo hablo solo el idioma del sainete.

María Tubau es testigo. Por ser amable conmigo dama de tal distinción, compró una bata de cola y salió á hacer *La canción de la Lola*.

Si no reís muchas veces con mis chistes y sandeces, porque el drama es lo que hoy llama la atención de este país, como yo os escriba un drama ¡os reís!

¡Dios me libre de tal cosa! Seguiré escribiendo en prosa, sin escuchar los denuestos de algún escritor pedante; y con artistas como estos, ¡adelante!

Y basta. Me considero desde hoy como vuestro hermano, y que no os negueis espero á estrechar la franca mano del humilde sainero castellano.

LICEO.

Encare ressona l' eco dels aplausos... Juraría que Barcelona no 's cansaría may de sentir al sublime Sarassate.

Tocar aquí, per ell es un perill. Perque 'ls aplausos son tan estrepitosos que no m' estranyaria que un dia se tornés sort... y sense oído ¡adèu músich!

Es fora ja, y 'ns deixa al cor un desitj; lo desitj de tornarlo á aplaudir, y admirar, conforme va serho en sos dos últims concerts.

Es un artista únich... Com ell, cap més.

¿Y qué dirém de 'n Gayarre en la *Favorita*? Lo que hem dit sempre... que un hom sentintlo 's queda blau.

¿Per qué repetir los elogis? Dihent qu' es ell qui l' ha cantada ja n' hi ha prou.

La Pasqua, admirable y en Labán va portarse com tot un home.

Está vist que no podém sentir *Tannhauser* interpretat per un bon tenor. L' última temporada va cantar-lo en De Negri; 'l dimars en Petrovich, al qual, sobre tenir una veu un xich estranya, 'l pú-

LOS HOMES DEL DIA.

Entre techs conservadors
y banquetes fusionistas,
fa temps que aquí no més campan
los benemérits fondistas.

blich va torejarlo, tirantlo poch menos que á las capsas.

Sórt de la Kupfer y de 'n Blanchart que van estar sempre á una gran altura.

¡Caramba de Blanchart, y quins progressos!

Ja poden anarlo á sentir, que ha arribat á la altura de mestre. Lo públich li feu repetir entre aplausos entusiasmats la romansa de la *Estrella de la tarde*. ¡Y que no son romansos, sino romansas!

Rebi la nostra enhorabona l' eminent barítono catalá.

ROMEA.

LA VÉU DE LA CAMPANA.—*Drama en tres actes de D. Manuel Lasarte.*

Hi ha en aquesta obra tots los clichés del drama efectista.

Un argument retrinxat com plata d' escarola á punt de amanir y per olivetes y sebetas, l' amor, pero sols de boquilla, á la patria catalana, desahogat ab fortas tiradas de versos (l' acció passa en 1640); hi ha un ermitá; un pagés flautista; dos traidors per falta de un; dos nenas rivals, pero que s' estiman; una campana legendaria; una capelleta ab un fanalet que puja y baixa; coros interiors; tochs de flauta interiors; una créu de tronchs y fins un mort que ressucita.

Tot lo que 's véu allá, s' ha vist cent y mil ve-

gades en otras obras més bèn coordinadas y més propias de l' escena.

Ab tants y tants efectes lo drama del senyor Lasarte en lloch d' impresionar, cansa y 's fa interminable Sols en las escenas finals adquireix un grau de calor: fins allá, Siberia pura.

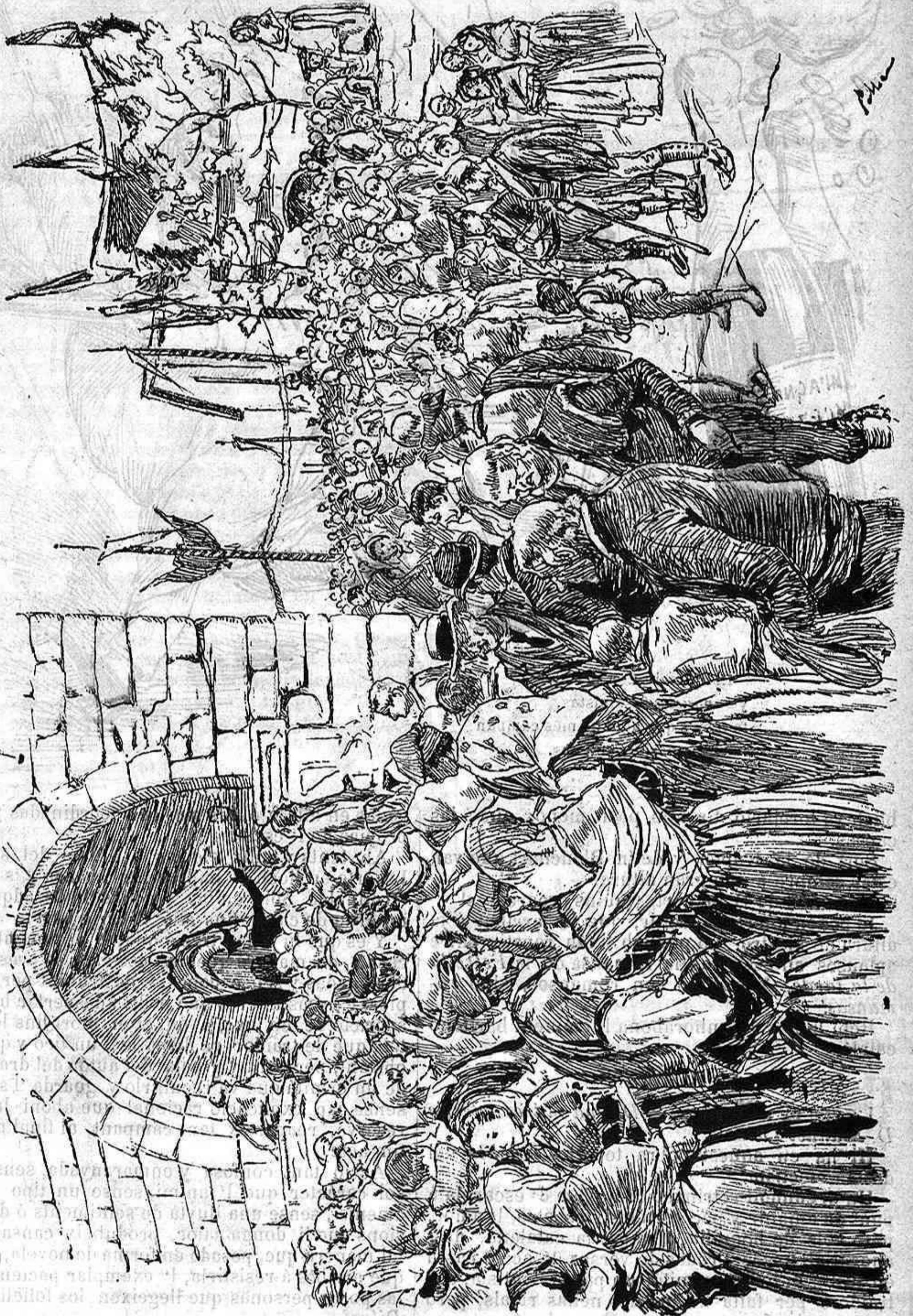
Y es que hi jugan tres ó quatre arguments mal casats, de manera que las escenas se presentan deslligadas y sense conexió, destruhint per complert l' escás interés que podria despertar la desaparició de un jove, á qui creu mort fins lo mateix que de traidor va dispararli un tiro y que no obstant, per obra y gracia del autor del drama, y de un ermitá que va recullirlo y guarda 'l secret, sense cap explicació racional que aboni la seva reserva, reapareix tant campant, al final del últim acte.

Acció tant confosa y enmaranyada, sense un sol caràcter que l' animi, sense un tipo que l' amenisi, sense una lluyta de sentiments ó de passions que li donga calor, produheix cansanci de tal manera que, posada en forma de novela, dupto que arribés á resistirla, l' exemplar paciència de las pocas personas que llegeixen los folletins del *Diluvi*.

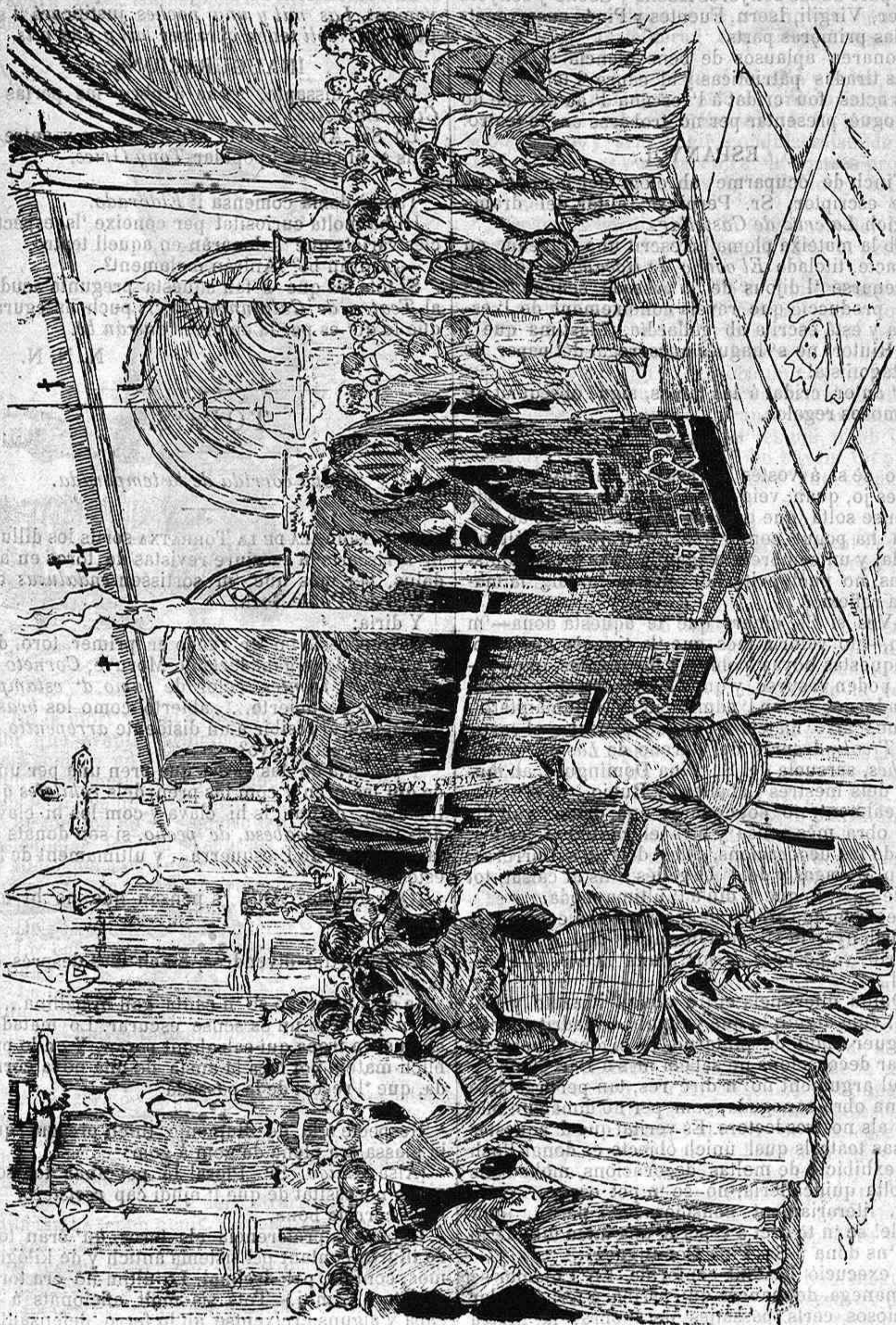
La véu de la campana no té més que algunas tiradas de versos escritas ab certa facilitat; pero exentas del relléu qu' exigeix lo llenguatge escénich. Es sempre l' autor que parla, per boca

HOMENATJE AL RECTOR DE VALLFOGONA, ABÏ MOTIU DE LA NOVA REIMPRESIÓ DE LAS SEVAS POESÍAS JOCOSAS.

(Dibuixos de J. Lluís Pellicer).

Recort de las festas celebradas á Vallfogona en Setembre de 1879, dedicadas á la memoria de Vicens Garcia. — L' elogi fúnebre.

Recort de las festas celebradas á Vallfogona en Setembre de 1879, dedicadas á la memoria de Vicens Garcia.—La missa de requiem.

dels personatjes; ni una sola vegada manifestan aquests ab un rasgo adequat los sentiments que professan.

L'obra tingué un desempenyo bastant esmerat per part de las senyoras Abella y Coello y senyors Soler, Virgili, Isern, Fuentes y Pinós encarregats de las primeras parts.

Sonaren aplausos de benevolencia al final de duas tiradas patrióticas y al caure 'l teló en tots tres actes fou cridat á l'escena l'autor, que no 's pogué presentar per no trobarse en lo teatro.

ESPANYOL.

Tinch de ocuparme ab elogi del benefici del jove escriptor, Sr. Perpinyá, autor del drama trágich *La cruz de Castellar*.

Ab la mateixa ploma ha escrit una tragedia en un acte, titulada *El conde de Rocamora*, que va estrenarse 'l dijous de la passada senmana. Es una producció que revela coneixement de l'escena y está escrita ab gallardia. ¡Llástima que 'l Sr. Riutort no s'hagués encarregat del paper de protagonista!

L'autor, cridat á las taulas, sigué obsequiat ab hermosos regalos.

TÍVOLI.

No sè si á vostés los passa 'l mateix; pero lo qu' es jo, quan veig una dona lletja, mal girbada y sense solta que gracias als seus medis de fortuna ha pogut comprarse un traje á la última moda, y un sombrero elegant y unas joyas riquíssimas, no puch evitarho, sempre 'm faig la mateixa reflexió:

—Ves si 'ls diners que tè aquesta dona—'m dich,—no valdria més que 'ls tingués qualsevol d'aquestas noyas pobras y distingidas, que apenas poden vestirse, y que ab aquest traje y aquests adornos serían l'admiració de la humanitat.—

Pues aixó mateix es lo que pensava al sortir del *Tivoli*, després del estreno de *Las mil y una noches*, sarsuela del Sr. Pina Domínguez, ab música dels mestres Caballero y Rubio.

Realment, no pot donarse una dona... vull dir una obra més sonsa y més elegantment vestida. Desde las decoracions, fillas dels dos Carreras, de 'n Moragas y de l' Urgellés, fins al calsat, tot es de gust; lo que 's diu á l'última moda.

Recordo que ara fa alguns anys una companyia madrilenya, de la qual formava part lo célebre Escriu, va posar *Las mil y una noches* al Principal...

¡Quina diferencia entre aquell aparato y 'l d'aquí! Que diguin lo que vulguin: á Madrid podrán sapiguer molt de pintarnos la cigonya; pero de pintar decoracions ne sabém més á Barcelona.

Del argument no 'n diré res, tan per tractarse d'una obra coneguda, com per no donar un mal rato als nostres lectors. Es veritat que d'aquestas pessas teatrals qual únich objecte es donar lloch á la exhibició de moltes decoracions, molts balls y molta quincalleria, no se 'n pot esperar gran cosa, literariament consideradas; pero... ¡qué diable! se 'n tè dret á esperar una mica més de lo que 'ns dona 'l Sr. Pina Domínguez.

L'execució bastant conforme. En Colomer se las manega de manera qu' arriba á fer semblar graciosos certs passatjes de l'obra; la Matèu molt bè; en Gil hi tè un paper de *salvatje*, que—y parlo seriament—li va que ni pintat; lo mestre Pérez Cabrero com sempre, al pèl, los demès *rigulars* y 'l cos de ball *cost, cost*.

En resúm: *Las mil y una noches* val la pena de

sentirse, may siga sinó per en Colomer, y val molt y molt la pena de véures, pèl luxo y la proverbial esplendidés que hi ha desplegat l'intel·ligent y afortunat empresari del *Tivoli*.

Ja veurán com no m'equivocaré y com, efectivament, *Las mil y una noches* justificará 'l seu títol: al *Tivoli* tenen obra per *mil y una nits*.

INAUGURACIONES.

Demá, dissapte, torna á obrir las portas lo *Circo Eqüestre*.

Lo Sr. Alegria porta artistas nous y entre 'ls vells s'hi conta 'l popular *Tony Grice*.

Tambè demá comensa l'*Eldorado*.

Hi ha molta curiositat per coneixe 'ls espectacles variats que 's donarán en aquell teatro.

—¿Anirán bè? ¿Anirán malament?

Si tots los que 's fan aquesta pregunta acuden al *Teatro de Catalnnya*, jo 'ls puch assegurar, que lo qu' es per la empresa *anirán bè*.

N. N. N.

TOROS.

Segona corrida de la temporada.

Si l'ESQUELLA DE LA TORRATXA SORTÍS los dilluns m'arriscaria á escriure revistas de toros en andalús, per més que 'm sortissen *andaluzas* del Clot ó del Poble Sec.

Y diria:

«Comparesió en er ruedo er primer toro, de sendiente de la ganaderia de Moruve, *Corneto de nombre de fuentes*, color de *jumo d'estampa*, asti-blanco y abierto.... abierto como los *brasos* de Sagasta al resibir á un disidente *arrepentio*...»

¿Eh que sería cayo?

Y parlaría de las varas que pren una per una, de qui las pren y com las pren: dels *rehiletos* que li clavan, de qui 'ls hi clava y com los hi clava: dels passos de *cabesa*, de *pecho*, si son donats ab la dreta ó bè ab l'esquerra... y ultimament de las estocadas...

¿Qué diuhen? ¿Qué 's pensan que no hi entench?

Pero sortim divendrés, cinch dias després de la corrida.

Ja dels toros no se 'n canta gall ni gallina... ja no 'n queda ni un ós sense escurar. Lo matador ab la seva tropa quí sab ahont paran. Y en lo públich mateix pot més la ansia de una nova corrida, que 'l recort de la passada.

Respecte á la de diumenjo tinch present que la plassa era plena de gom á gom:

¡Alsa *amigo*, Sr. Piera! Ja pot anar tot sol, sense necessitat de que l'ajudi cap *revistero*!

La corrida bona.

Doném la preferencia als toros, qu' eran tots de lliuras contant pèl sistema antich y de kilógramos, contant pèl decimal. L'últim no era toro, sino toro y mitj.—Tots sis molt aficionats á la capa y alguns creixentse ab lo ferro, defensantse molt bè en la sort de *banderillas*, y portantse com professors d'esgrima en l'moment solemne de la mort. ¡Y quina manera de montar la guardia!

Sort qu' en Mazzantini ha guanyat molt. Sense perdre gota de aquella serenitat, de aquell cop

de vista que 'l caracterisan, maneja 'l drap ab més salero que avants, dirigeix la corrida ab gran acert, amatent sempre á la cayguda dels picadors y fentse aplaudir ab sos *quites* atrevits y á temps. Jo al seu costat també picaria. Ey, si omplian la plassa de matalassos.

En la mort valent y fresch. Trasteja molt millor que avants, principalment ab la mà dreta; está sempre en sórt y sab surtirse dels apuros que 's presentan, que 'l diumenje no eran pochs, per la gracia de Déu.

La fortuna no va ajudarlo tant en lo moment d'estoquejar. Pero ja se sab: los Moruves son durs y aficionats á conjujar lo verb matar per passiva. Aixís y tot, la sort no va refredarse.

Dels picadors, Agujetas y Badila.

Dels banderilleros, Regaterín.

Lo catxetero, una especialitat per ressucitar difunts.

La presidencia acertada. No podia de menos. Confiada al Sr. Despax qu' es botiguer ¿qué vol ell, més que despatxar *moltas varas*?

**

Ab lo toro de gracia va comensar l' esbalot de una part del públich.

Com que 'ls torassos anteriors lo feyan semblar més xich de lo qu' era realment, los alborotadors demanavan un elefant

Pero xich y tot, va demostrar, que 'ls toros petits també tenen genit. y quan tirava picadors enlayre, 'ls que cridavan se van convence de que no tenian rahò y qu' en cambi 'l toro 'n tenia de sobras.

La corrida va acabar á entrada de fosch.

La sortida, á la llum de las atxas.

Com si fòs una professò.

Per cert que alguns entussiastas van portar á n' en Mazzatini á coll, á tall de tabernacle.

PEP BULLANGA.

LLIBRES.

LA FAMILIA DELS GARRIGAS.—*Novela catalana de D. Joseph Pin y Soler.*

Mes que la publicació de una novela hém de saludar ab aquesta obra l' aparició de una personalitat literaria.

Ningú fins ara coneixia al Sr. Pin y Soler, que, segons tinch entés, no resideix ordinariament á Catalunya ni siquiera á Espanya: s' ha presentat sobtadament y 's fa llegir, conquistantse de cop un dels primers puestos entre 'ls nostres prosistas y principalment entre 'ls cultivadors del género narratiu.

¿Per quins medis? ¿Per la correcció del llenguatge? ¿Per l' esforços del estudi? ¿Per la profunditat del pensament?

No: 'l nou novelista catalá es una flor espontánea: escriu lo que sent y tal com ho sent y aquest es tal vegada son mérit principal. No cal buscar en aquesta obra primor de forma, ni galindaynas retóricas; en cambi s' hi troba un raig inagotable de veritat, de naturalitat, de realisme, de observació felís y d' expressió franca: s' hi troba tot alló que no s' adquireix ab l' estudi, ni ab l' esforços, ni ab la llima.... Clar ho havém dit al comensar: hi ha en aquest llibre una verdadera personalitat.

Confessém que al llegirlo—més que al llegirlo, al devorarlo—hém anat caminant de sorpresa en sorpresa.

Ab gust faríam un análisis d' ella, á permétrems ho l' espay, ab la seguretad de no mermar gens ni mica l' interés de la narració, que no dimana de las complicacions del argument, sino que 's desperta y s' aviva al calor de la veritat que presentan los tipos, los quadros, los episodis, los incidents y tota l' acció en general.

Se contrau aquesta á contar la ruina de una familia pagesa de un poble del Camp de Tarragona. Lo cap de familia, l' heréu Garriga, ha criat á sos fills ab rigor, y mentres reserva lo patrimoni per l' hereuhet qual educació descuida, obliga á l' altre, en Jaumet, á estudiar la carrera eclesiástica, seguint fielment una antigua tradició de familia. Té també una filla candorosa, bona xicota, l' ángel de la llar y viuhen ademés en aquella casa, una tia soltera, germana del heréu y un orfe, fill de un cabecilla carlista, que morí fusellat. L' orfe s' anomena Narcís Figuerola, y estudiá també en lo seminari.

Ramon, l' hereuhet, sosté ilícitas relaciones ab una marcolfa que havia sigut criada de la casa, 's fica en política, tracta d' organisar la milícia en la Secuita y viu en dissensió continua ab lo seu pare. Jaume descuida 'ls estudis eclesiástichs y s' entrega ab passió al cultiu de la música, causant també forts disgustos al hereu Garriga. Merceneta, la nena, dulcifica tot lo que pot aquellas asperesas de familia, no menos que la tia Pona. Unicament l' orfe, reconegut á la caritat dels Garrigas s' aplica, afanyós de correspondre als beneficis que se li fan.

Ve un moment en que l' hereuhet, mogut pels zelos, venta una ganivetada al Secretari del poble, un vividor de mala lley, que recompensat per l' heréu Garriga tracta de birlarli la xicota. Com es natural, cau en poder de la Justicia, y 'l duhen á la presó de Pilat de Tarragona. Lo mateix dia en Jaumet, cansat de seguir la carrera de capellá per la qual no sent la més mínima vo-

cació, s'escapa de la casa paterna y fuig al estranger, cregut de que sa habilitat artística li obrirà totes las portas. Combatut l'heréu Garriga per tant fortas emocions, sofreix un atach de feridura, que 'l deixa baldat per tots los días de la seva vida.

La casa comensa á desmoronarse. La causa del hereuhet exigeix grans sacrificis, y com las cullitas son dolentas, per mor del *oidium*, l'heréu Garriga s'endeuta, cau en mans de l'usura, y 's fon, estacat en son sitial, impotent per salvar lo barco que fa ayguas.

Angel d'amor filial es la nena, durant la trista malaltia de son pare al qual cuida y assisteix no menos que l'orfe, que fa tots los possibles per salvar la casa, y que lluytà desesperadament, al sentirse enamorat de la Mercé, qual amor vol allunyar, demanant forsas á sa vocació elesiástica y á la consideració de ser un pobre orfe indigne de possehir l'estimació de la filla de la casa ahont varen recullir-lo.

¡A quinas escenas més sentidas dona lloch la cohibida passió del orfe! Hi ha dos capítuls sobre tot: *Gula de pecadores* y *Un idili á l'escala* que acreditan á un autor.

L'odissea de 'n Jaumet, mort de miseria á Marsella y trasladantse animós á París, ahont una malaltia 'l posa á punt de anarse'n á l'altre barri es també un epissodi de primer ordre.

Surt l'hereuhet de la presó, puig ab diners s'ha arreglat tot, y continua entregantse á sa passió carnal, bestial, bastarda per la Tuyas. D'aquí novas imposicions al seu pare que continua ferit, exigencias de diners y descuit del patrimoni. Torna en Jaumet de Fransa reclamat per sa familia que l'hi envia quartos, y l'heréu Garriga mor rodejat dels seus, poch després de haverse enterat de la inclinació que 's tenen l'orfe Narcís y la seva filla. «Primer morta que casarte ab aquest home,» diu l'heréu y deixa un escrit tancat perque s'entregui á n' en Narcís quan siga capellá.

L'enterro de aquell pare desventurat, l'orgull satánich del nou heréu, la pressa ab que tota la familia 'l deixa sol en la masia, retirantse á Tarragona, la ceguera del primogénit ficantse la Tuyas á casa, la qual després de robarlo fuig á Barcelona; l'afany ab que aquest corra á buscarla; los incidents que li passen en la capital, duhentlo fins á una barricada de Gracia; y per últim lo suicidi de 'n Narciset, al véure que no pot casarse

ab la Mercé, puig del plech que va deixar l'heréu Garriga resulta que son germans, constitueixen los darrers capítuls de la novela, que no 'ns agradan de bon tros tant com los primers, per ser violents y fins horribles, sense l'intensitat que l'autor sab donar á altras escenas de la mateixa.

Pero no li fém un cárrech, consigném tant sols una impressió.

A un escriptor que tant al viu sab pintar la vida pagesa; que ab tanta sobrietat descriu personatjes y esculpeix tipos; que ab tant desembrás maneja la frasseologia tarragonina; á un autor tant garbós, tant llest, tant impregnat del sentiment de la realitat, no se li trassan lleys ni se li posan trabas.

Se li diu:—Llaura com vulgas, que tens dret guanyat per ferho.

Y s'espera ab afany una nova producció, ab la seguretat de aplaudirla.

En lo quadern quart de l'obra que 's publica á Madrid ab lo títol de *Los guerrilleros de 1808*, augmenta l'interés que enclou l'història de la gran epopeya de la nostra independència.

L'indicat quadern conté noticias detalladas de derrotas y victorias, alternativas gloriosas de aquella tremenda guerra; de l'aparició de nous guerrillers com l'heroína Teresa Miranda, y 'l valenciá Joseph Romeu; de las hassanyas del general espanyol Blake y del inglés Moor, y altres fets no menos interessants.

Es, per consegüent molt justificat l'èxit alcansat per aquesta obra.

Sabém que diumenje vinent eixirà á llum ab lo títol de *Metralla humorística* un tomet de poesias, cantars, sonets, epigramas, etc, etc., degut á la ploma de nostre antich colaborador Q. Roig.

Ja 'ls ne darem una mostra.

RATA SABIA.

A ELLA.

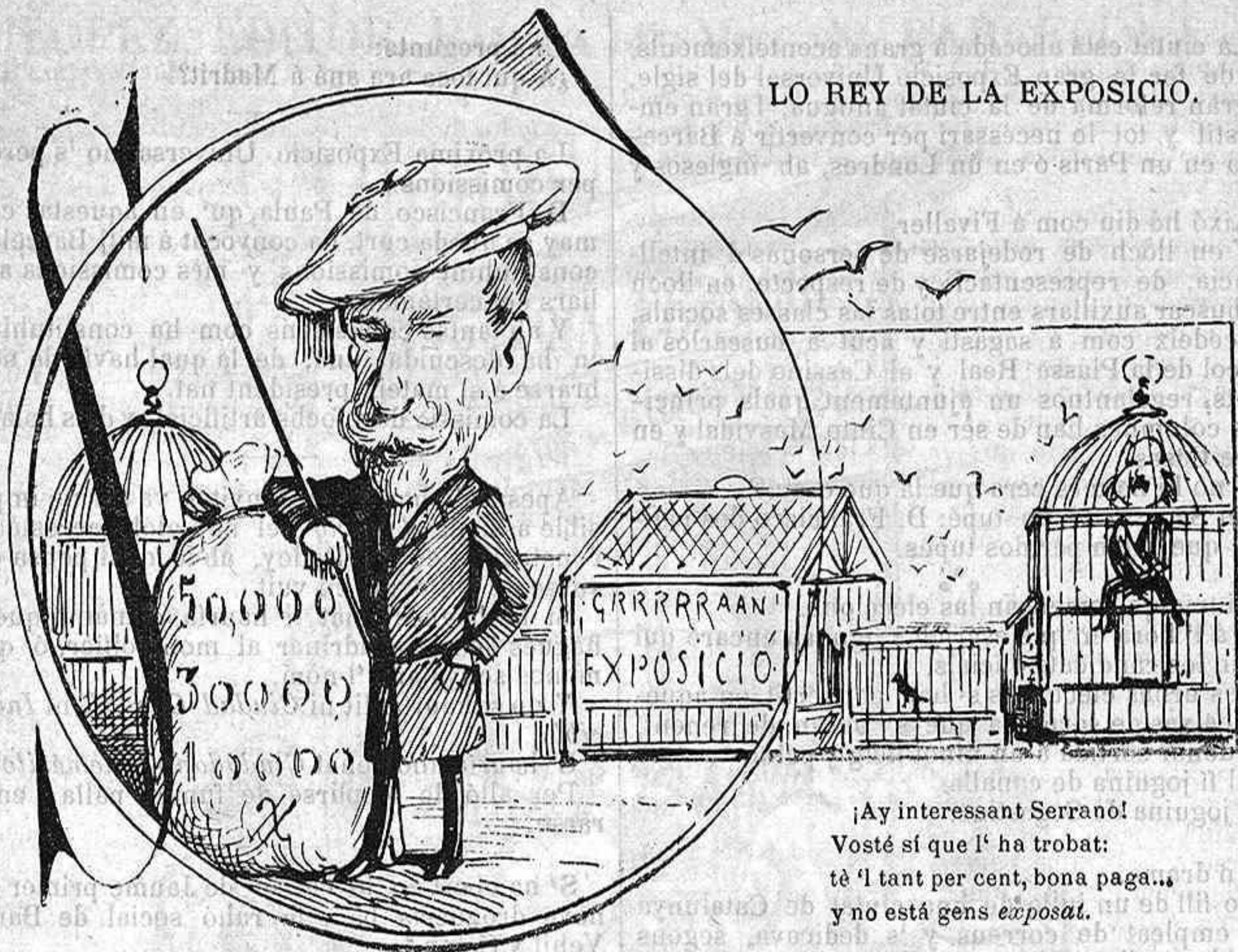
Vaig á ferte per ma fé la següent proposició; para donchs molta atenció y digam si 't sembla bè.

Com que per gastar m' [enfado vull en tas galtas de neu posarhi un petó molt breu

CRIDA.

¡Treteté... treteté...!
¿Hi ha per 'quí alguna persona que sábiga explica hont es la pisseteta que dona tothom qui s'ha de casar al bisbat de Barcelona, per pagá aquella., paret, que ara pagaré en Girona?

LO REY DE LA EXPOSICIO.

perque 'm sembli un mantecado.
Es refresch que 'm don mania
pero pe'l seu preu m'apena,
¡no 't enfadis per xó nena,
sols ne prencn un cada día!

També m'agrada l'café,
y com m'han dit que tú tens
aquets llavis tant ardents,
podrem, si á tu 't sembla bè,
junta'ls ab dolsos retops
ab los meus, d'amor sedench,
pero ¡ey! de café 'n prencn
cada día quatre cops.

Y sens pensar ferte agravis
ja que ara hi estich posat,
en lloch de pendre esponjat
pendré 'l néctar de 'ls teus llavis,
ja anirás un xich cansada
si t'agrada com jo entench,
perque d'esponjat ne prencn
prop d'un cop cada vegada.

¿Qué tal? ¿t'hi pots aveni?
no 't neguis dantme un afront:
jadeu Condal y Colón
si per cás me dius que sí!
Aquell mosso que rondina
perque junt ab lo café
demano 'l diari també,
ja no 'm pesca més propina:
prop teu, ab molt desenfado
al mitj día jo pendré
en tos llavis lo café,
y en ton front lo mantecado.
Tú també si acas t'hi empenyas
y en mos llavis vols xuclar,
també podrás fer rajar
rich Jerez ó Valdepeñas!
Digam que sí ja que ho prega

¡Ay interessant Serrano!
Vosté sí que l'ha trobat:
tè 'l tant per cent, bona paga...
y no está gens *exposat*.

qui de sentirho está ansiós!...
—Fuji d'aquí; així tots dos
semblarém una bodega.
—Bè, pero... ¿no s'hi convé?
—¡Nó!
—¿Y perque, criatura?
—Per re... ¡perqué se 'm figura
que vosté es molt llaminé!

JOSEPH MOLAS.

Lo dinar que la representació de algunas corporacions de Barcelona va oferir á n'en Rius y Tauler m'ha inspirat una idea.

La idea de oferirli un altre dinar lo día que las llistas de electors del municipi estigan conformes; y un altre encare 'l día que 's fassan unas eleccions veritat.

Cosa per mí tant important ó m's que la reforma del casco antich é infinitament més profitosa que 'l projecte d'Exposició Universal.

Sembla mentida que tots aquells centres que han tingut á bé celebrar la gran iniciativa de don Francisco de Paula, no s'hayan recordat de una idea tant rudimentaria.

Perque no hi ha que dupiarho: 'l ciutadá benemérit tè duas personalitats.

La d'Arcalde que fa veure que 's desviu per la ciutat dels *comptes* y la de President del Circul constitucional.

La de Fivaller y la de Sagastí.

Com á Fivaller, tot se 'n va ab bolados,

Com á sagastí, tot se 'n va ab biftechs,

La ciutat està abocada á grans aconteixements: ha de fer la gran Exposició Universal del sigle, la gran reforma de la ciutat antiga, 'l gran emprètit y tot lo necessari per convertir á Barcelona en un París ó en un Londres, ab inglesos y tot.

Aixó ho diu com á Fivaller.

Y en lloch de rodejarse de personas d' inteligencia, de representació y de respecte, en lloch de buscar auxiliars entre totas las classes socials, procedeix com á sagastí y acut á buscarlos al Circol de la Plassa Real y al Cassino dels dissidents, regalantnos un ajuntament quals principals columnas han de ser en Cinto Masvidal y en Pere Casas.

Y no hi ha més cera que la que crema.

En Sagasta té un tupé: D. Francisco dos patillas, que valen per dos tupés.

Diumenje comensan las eleccions.

Y á l' hora en que escrich s' ignora encare qui serán los candidats oficials.

Las urnas electorals s' han convertit en aquelles caixas de sorpresa que s' obran de repent, per donar sortida á un ninot lleig y pelut.

Al fi joguina de canalla

O joguina de Sagastins.

Un drama.

Lo fill de un jutje de una ciutat de Catalunya era empleat de correus y 's dedicava, segons sembla, á alleugir certas cartas del pès de lletras y altres valors que contenían.

Van sospitar d' ell, va ser sorprés y va escamparse.

L' administrador posa 'l fet en coneixement dels tribunals de justicia, y 's despatxan requisitorias per detenir al acusat.

Un exhorto, interessant la seva captura va á parar á mans del jutje, son pare, en qual casa 's troba 'l fugitiu.

Lo pobre pare reb aquesta trista noticia, com un cop de massa.

Sa esposa, sos fills, lo mateix acusat plorant, li demanan misericordia.

Tot inútil: ell més que pare es jutje, y com á jutje, mana al seu fill que 's vesteixi, que s' arregli, y l' acompanya á Barcelona, entregantlo ell mateix á la justicia.

Verdaderament un pare tan honrat, tan integro y tant enter, no mereix tenir un fill, com lo qui está avuy á la disposició dels tribunals.

Ja ha tornat D. Ignaci de Madrid.

Y com no hi ha hagut repich de campanas, es molt just que hi haja quant menos *loch d' Esquella*

D. Ignaci, l' ESQUELLA DE LA TORRATXA 'l saluda.

Ja sè que ab motiu del Certamen Martorell ha tingut la satisfacció de *cotzejarse* ab en Castelar y en Cánovas, y fins de presidirlos y ausiliarlos en sos treballs.

Traballs encaminats á premiar la millor memoria sobre arqueologia espanyola, tal com va deixarho establert lo difunt Sr. Martorell.

Se 'n ha endut lo premi un belga y l' accésit un alemany.

Per ells la gloria.

Per vosté, D. Ignaci, l' arrós.

Una pregunta:

¿A qui toca ara aná á Madrid?

La próxima Exposició Universal no 's perderá per comissions.

D. Francisco de Paula, qu' en aquestas cosas may se queda curt, ha convocat á milj Barcelona, constituhint comissions y més comissions auxiliars del certámen.

Y ab tantas comissions com ha constituhit, se 'n ha descuidat una, de la qual havia de nomenarse á sí mateix president nat.

La comissió dels fochs artificials y dels bolados.

Apesar de haver sigut invitat, va serme imposible assistir *al bateig* del nou globo aerostátich, construhit per en Budoy, ab lo qual pensa elevarse de diumenje en vuit.

Si hi hagués anat li hauria demanat que m' hagués deixat apadrinar al montgolfier, ó quan menos senyalarli 'l nom.

Y no s' hauria dit ni *Ciudad Condal*, ni *Invenible*.

S' hauria anomenat *Ciudadano benemérito*.

Per alló de omplirse de fum de palla y enlairarse.

S' ha obert en lo carrer de Jaume primer una nova droguería baix la rahó social de Banús, Vehil y Comp.^a

Es un establiment montat ab inteligencia y bon gust, plé de productos de las tres seccions de Droguería, Perfumería y Comestibles, ahont tot apareix colcat ab ordre, y ahont s' hi troba tot lo imaginable.

Entre las cosas que cridarán la atenció de la gent menuda, es un cap automátich que reparteix pastillas.

Quan plori un fill ó una filla sa mare dirá:— Jesús, vaja, aném á ca'n Banús que 't darán una pastilla.

Sembla que 'l Sr. Alonso Martínez ha arribat á Madrid encantat, entusiasmat.

—¿Que tal, D. Manuel? ¿Qué 'ns conta de Catalunya? li preguntan.

—¡Oh!.. Es un gran país... sí, una nova Jauja.

—Y miri, té molt bon color.

—Naturalment, no hi fet més que menjar. Si m' hi estich quatre días més 'm fereixo ó 'm revento.

En Leon y Castillo ho escolta y diu:

—D. Manuel, sab que 'm fa venir ganas de anarhi?

—Aixó ray, agafi 'l tren... no es pas tant lluny.

—Pero 's necessita una excusa... un pretext qualsevol.

—La colocació de la primera pedra de la nova presó.

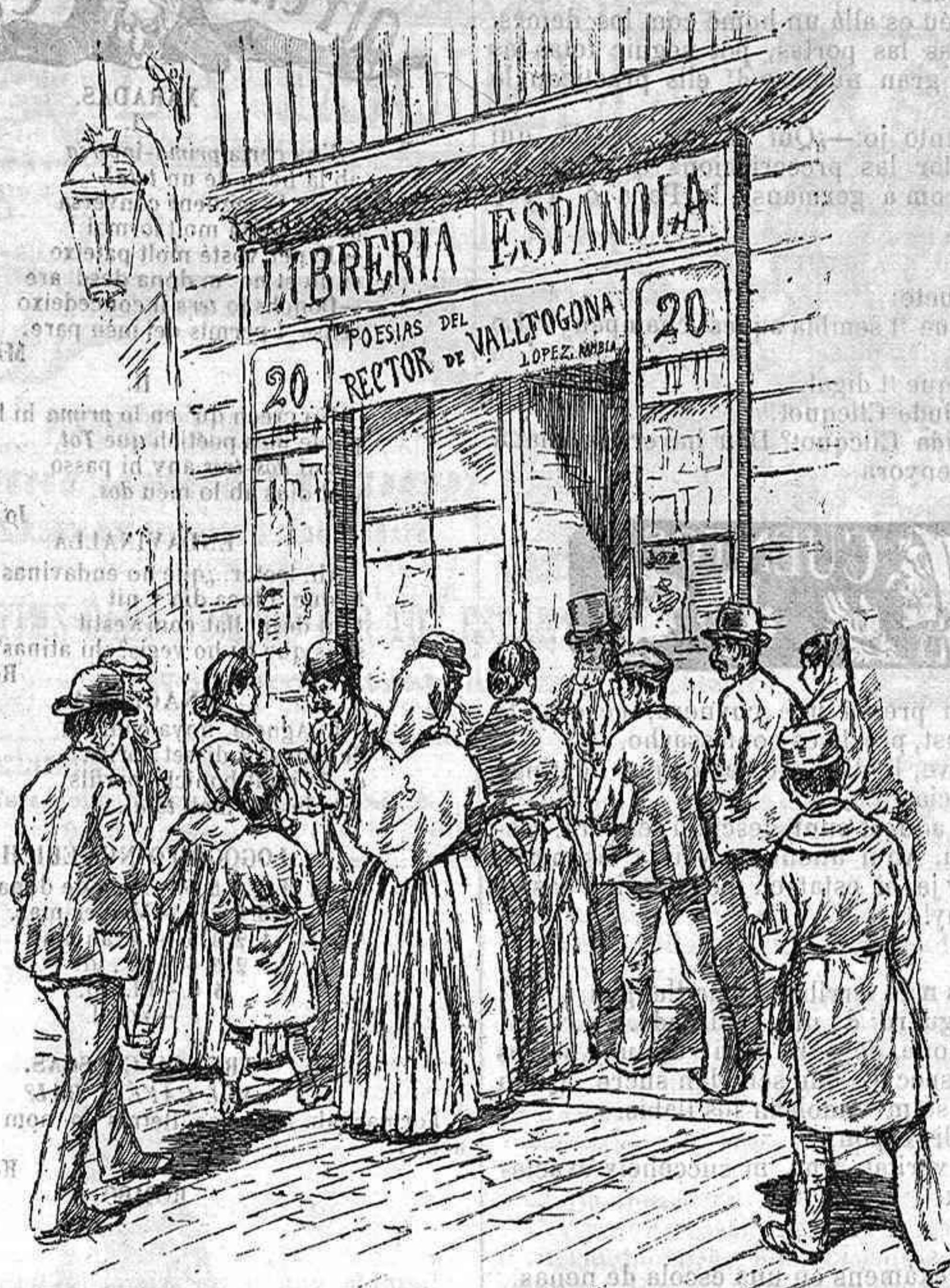
—¡No hi havia caygut!.. Te rahò

Al Sr. Navarro Rodrigo la boca se li fa aygua y diu que també vol venir.

Aprofitará l' obertura de l' Exposició Universal. ¿Y 'l Sr. Sagasta?

Nada, casi valdria la pena de fè un cop d' home y trasladá 'l govern á Barcelona.

LOPEZ, EDITOR, RAMBLA DEL MITJ, 20, BARCELONA

POESIAS JOCOSAS

DEL CÉLEBRE

DR. FRANCESCH VICENS GARCIA

RECTOR DE VALLFOGONA

ÚLTIMA EDICIÓ

ARREGLADA SOBRE LA FETA EN LO ANY 1700

ab lo retrato de l' autor

Y UN GRAN NÚMERO DE DIBUIXOS INTERCALATS EN LO TEXT

PER

J. PELLICER MONSENY

Forma un tomo en octau de 240 pàgines impresas ab esmero, bon paper y encuadernat ab una elegant cuberta á dos tintas.

Preu 2 pessetas.

Poesias serias del Dr. Vicens Garcia, RECTOR DE VALLFOGONA, 1 tomo en quart. Preu 1 pesseta.

Donchs tot aixó s' ha acabat ab lo poder temporal dels Papas.

Avuy lo juhéu es allá un home com los demès. Tè obertas totes las portas, pot seguir totes las carreras y un gran número d' ells practican la medicina.

Y ara pregunto jo:—¿Qui es més cristiá, qui cumpaix millor las prescripcions evangélicas, «estimáuvos com á germans», lo Papa ó 'l rey Humberto?

En un banquet:

—¿Qué tal que 't sembla aquest champany? ¿Lo trobas bó?

—¿Qué vols que 't digal...

—Es de la viuda Clicquot.

—¿De la viuda Clicquot? Déu haverse tornat á casá aquesta senyora.

Una senyora pren á una cuynera; pero no la pren molt á gust, precis es confessarho.

—Es tant jove, li diu, que temo que no tinga prou experiencia.

—Oh, sobre aquest punt, descuidi senyora. respon la cuynera. Aquí ahont me véu fa sis mesos que serveixo y ja hi estat en més de vint casas. Experiencia ray!

No hi ha res més terrible que la llengua.

Déu nos ne guard' de una relliscada.

—La mèva dona, deya un marit. usa uns polvos d' arros tant especials que semblan sucre. Quan li faig un petó se m' endolsan los llabis.

Y un amich li respon:

—Home es veritat: á mí 'm succeheix exactament lo mateix.

Se celebran exámens en una escola de nenas.

—Vamos á veure, pregunta l' inspector: que s' aixequi á respondrem la més aplicada.

Silencio en tots los banchs.

L' inspector rumia, y exclama:

—Veig ab gust que al menos son vostés molt modestas. Llavors que s' aixequi la més guapa.

Al sentir aixó, s' aixeca la clase en pes.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—*Se-duc-to-ra.*
2. ID. 2.ª—*Mas-sur-ca.*
3. SINONIMIA.—*Cinta.*
4. ANAGRAMA.—*Acas-Casa-Saca.*
5. CONVERSA.—*Nasi-Rosa.*
6. LOGOGRIFO.—*Masnou.*
7. TRENCA-CAPS.—*Cervelló.*
8. GEROGLÍFICH.—*L' home per la paraula; lo bou per la banya.*

XARADAS.

I.

Una certa *prima-inversa* ab la noya de un *total* tingui la següent conversa ab un *segon* molt formal:

—Jo per vosté molt pateixo si un sí no 'm dóna desd' are.

—Donchs jo *ters* li concedeixo sense 'l permís del mèu pare.

MANUEL GARDÓ.

II.

No crech qu' en lo *prima* hi haja poble més poétich que *Tot* ahont *dos-tres* any hi passo vint días ab lo mèu *dos*.

JOAQUÍM SAURI.

ENDAVINALLA.

Ah, lector, ¿que no endavinas lo que 't toca día y nit tant despullat com vestit sens que tú ho vegis? ¿hi atinas?

ROMÁ ESPINAT.

ANAGRAMA.

L' Agneta, noya com cal de tant sols disset abrils, es de molt bonichs perfils y té las *tot* molt *total*.

CATARINA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1 2 3 4 5 6.—Nom de dona.

5 6 3 2 6.—Va per mar.

1 2 3 6.—Un animal.

2 5 6.—Id., id.

5 6.—Id., id.

4 —Vocal.

J. ROCA.

TRENCA-CLOSCAS.

¿VOL CAFÉ Á RAL?

Formar ab aquestas lletras lo nom de un reputat actor.

ROMÁ ESPINAT.

ROMBO.

Omplir los pichs ab lletras de manera que llegit vertical y horisontalment diga: Primera ratlla: consonant. —Segona: tothom ne té. —Tercera: un peix. —Quarta: una carrera. —Quinta: mala qualitat de moltas donas. —Sexta: membre de un animal. —Séptima: vocal.

A. GIBERT.

GEROGLÍFICH.

EN

AAA III II AAA

LI CQQ LI

PP

I

AGUILETA.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.